

OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI V ŠPORTU

Otroci s posebnimi potrebami

So tisti, ki imajo primanjkljaj na posameznem področju in so vse pogosteje vključeni v redne osnovne šole. Šolska zakonodaja poudarja cilj načelo enakih možnosti s hkratnim upoštevanjem različnosti otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

Potrebujejo: prilagojeno izvajanje rednih programov ali pa prilagojene programe in prilagojeno izvajanje teh programov. poseben pristop, obravnavo, razumevanje, posebej usposobljenega pedagoga in tudi posebne pogoje za delo. pedagoške, terapevtske in tehnične prilagoditve.

Šport je življenjskega pomena za otroke s posebnimi potrebami. Športna dejavnost ima velik pomen pri: razvijanju njihovih sposobnosti, blažitvi razvojnih motenj, uspešnosti prilagajanja vsakdanjemu življenju, ohranjanju in izboljšanju zdravja, zmanjšanju posledic manj aktivnega življenja. Vsi učenci morajo imeti možnost sodelovanja pri ŠP.

Učenci s posebnimi potrebami potrebujejo: drugačen, individualiziran pristop, prilagojene metode, uporabo posebnih pripomočkov, razumevanje in pomoč, drugačen časovni ritem in interdisciplinarno obravnavo.

Ob učitelju sodelujejo tudi drugi strokovni delavci: šolska svetovalna služba, zdravstvene ustanove, svetovalni centri, fizioterapevt, delovni terapevt in starši.

Gibalno vedenje OPP

Posebne potrebe (prizadetost, primanjkljaj, ovira) pomembno vplivajo na gibalno vedenje, kar se odraža kot:

- neurejeno gibalno vedenje:
 - ✓ Motnje zaznavanja: Se kažejo na vidnem in slušnem dojetanju, pomnjenju, razločevanju in razčlenjevanju časa in prostora. Težave pri razlikovanju smeri levo -desno, zgoraj –spodaj. Nimajo občutka za čas. Težave pri določitvi razdalje in globine. Pomembno pri preskoku ovire, lovljenju in odbijanju žoge... Slabša koordinacija oko-roka, oko-noga. Motnje v ravnotežnem delovanju. Vrtenje povzroča vrtoglavico in omotico. Strah pred izgubo podlage (preskoki).
 - ✓ Težave z orientacijo: Slabo se znajdejo v prostoru, izgubijo smer gibanja k cilju. Težave pri osvajanju prostorskih pojmov in časovnih odnosov (ocenitev razdalje in merjenje časa, priprava športnega orodja, višina, teža in globina). To lahko ublažimo z: raznovrstnimi gibalnimi nalogami kot je plazenje, plezanje, kotaljenje; športnimi pripomočki, ki vsebujejo ovire in tunele ter; primernimi igrami.
 - ✓ Težave predstavljalnosti: Potrebujejo gibalno izkušnjo. Nekaterim pomagajo tudi vidne izkušnje, nikakor pa ne slušne. Ne razumejo navodil. Vzgojno-izobraževalni proces gre od gibalnega k vidnemu in nazadnje še k slušnemu spodbujanju in oblikovanju predstav.
- slabša motorična storilnost:
 - ✓ Motorični primanjkljaj se kaže v: nižji motorični storilnosti zaradi motenj v fini in grobi motoriki, splošnem gibalnem razvoju, funkcionalnih in gibalnih sposobnostih ter zmogljivosti.
 - ✓ Kvaliteta gibanja je nižja, tempo dela upočasnjen in omejen.
 - ✓ Nekateri motorične sposobnosti so manj razvite: pomanjkanje moči, gibljivosti, koordinacije, natančnosti in ritma gibanja.

- ✓ Otroci obvladujejo malo gibalnih vzorcev, težko oblikujejo gibalne spretnosti. So nerodni in imajo težave s samim seboj. Ne vzdržijo tempa pri tekmovanju, pri igrah hitro izpadejo. Gibajo se togo, večino žog zgrešijo, pri izboru ekipe so vedno odveč. Nagnjeni so k boječnosti, slabemu razpoloženju in potrtosti.
- ✓ Pogosti neuspehi pri ŠP prinašajo: negativno samopodobo, vedenjske in osebnostne težave (strah, zavrtost, napadalnost, izsiljevanje pozornosti, izogibanje, odklanjanje, nemir in trma).

Splošna priporočila za delo (Kremžar)

Individualizacija je mogoča v manjših skupinah. Motivacija za sodelovanje izhaja iz gibalnih dejavnosti, ki učenca privlačijo. Vzpostaviti moramo prijetno in zaupljivo vzdušje. Gibalne dejavnosti izbiramo tako, da učencu omogočimo samostojno preizkušnjo. Krepimo individualnost in spreglejmo motorične slabosti. Učenčeva hiperaktivnost nas ne sme motiti, ne smemo ga omejevati, vendar mu dajemo take vsebine, ob katerih se sprošča in uravnava njegovo vedenje. Upoštevamo že najmanjši uspeh. Izogibamo se storilnosti in primerjanju z drugimi. Upoštevamo le primerjavo s samim seboj. Prilagajati moramo težavnost in kompleksnost gibalnih nalog otrokovemu individualnemu razvoju. Za pridobivanje in utrjevanje gibalnih vzorcev naj ima učenec dovolj časovnih in prostorskih možnosti. Vadba naj bo usmerjena in vodena tako, da ne vzbuja lažnega pričakovanja in iluzij.

Kategorije otrok s posebnimi potrebami

- Otroci s primanjkljaji na posameznem področju učenja (mejni primeri): Zaradi motenj v delovanju ČZS se pojavljajo zaostanki v razvoju v zvezi s pozornostjo, pomnjenjem, mišljenjem, koordinacijo gibanja, komunikacijo, z razvojem socialnih sposobnosti in z emocionalnim dozorevanjem. Kažejo specifične učne težave na področju branja, pisanja, računanja in na gibalnem področju, tako pri grobi kot fini motoriki. Med specifične težave na tem področju sodi tudi razvojna motnja koordinacije (dispraksija).

Razvojna motnja koordinacije (dispraksija): Gre za motnjo v senzorični obdelavi prispelih dražljajev, ki otežuje k cilju usmerjeno in smotrno delovanje. Motnja ovira urjenje občutenj dotika, ravnotežja in globinskega občutenja. Otroci so počasni in neučinkoviti v gibanju, imajo težave zasnovati, načrtovati in oblikovati lastno gibanje, imajo težave v prostorski orientaciji in pri kontroli gibanja. S športom imajo neugodne izkušnje, so počasni pri igrah, so hitro utrujeni, nemirni, boječi, zavrti, nerodni, se pogosto poškodujejo, zelo se bojijo neuspeha.

Delo z učenci z dispraksijo pri športu: Vidna gibalna neurejenost ali podpovprečna motorična sposobnost. Pogosto v skupini niso tako zaželeni, včasih se vrstniki celo posmehujejo njihovim težavam. Zato se izogibajo pouku športne vzgoje, pogosto od zdravnika prinesejo opravičilo. Potrebno je prilagoditi gibalne aktivnosti, zagotoviti varno vadbo in ne dovoliti, da bi bil tak otrok opravičen športne vzgoje, saj dispraksija ni bolezen, ampak razvojna motnja koordinacije.

Didaktična priporočila za učitelja: Poznati mora vzroke in posledice dispraksije, vedeti mora, da otrok ni len, ampak da se boji neuspeha ali poškodbe in se zato izogiba gibalne aktivnosti in športa. Pogovoriti se mora z otrokom, ki ima dispraksijo. Naučimo ga odnosa do poraza in zmage. Otrok naj tekmuje sam s seboj in ne z drugimi. Demonstracija naj bo preprosta, opremljena s preprostimi navodili. Otrok naj bo včasih tudi vodja ali tisti, ki izbira svoje vrstnike za igro. Sošolcem razloži, kaj je to dispraksija. Pogovoriti se z drugimi učitelji, dobiti informacije o morebitnih drugih

specifičnih težavah (disleksija, disgrafija) otroka. Pogovoriti se s starši otroka in jih opogumiti, da otrok ne bo izostajal ali se izogibal pouka športa. Staršem pojasnimo, da je gibalna aktivnost pomembna kvaliteta družinskega življenja, če je potrebno, sestaviti program vadbe. Načrtovati in organizirati gibalne aktivnosti, kjer se otrok počuti varnega, kjer sam išče gibalne rešitve in išče zadovoljstvo v gibanju. Otroka vključiti v dopolnilni pouk, kjer z njim delamo individualno.

- Otroci z motnjami v duševnem razvoju (lažje, zmerno, težje in težko duševno prizadeti)
- Dolgotrajno bolni otroci: Otroci z dolgotrajnimi oziroma kroničnimi motnjami ter boleznimi, ki jih ovirajo pri šolskem delu. Dolgotrajne bolezni: kardiološke, endokrinološke, gastroenterološke, alergološke, hematološke, dermatološke bolezni, psihiatrične in nevrološke bolezni (epilepsija), avtoimunemotnje in motnje hranjenja. Pri večini teh obolenj naj bi zdravniki specialisti dali potrebna zdravstvena navodila učiteljem.
- Otroci z motnjami vedenja in osebnosti
- Otroci z motnjami sluha (gluhi in naglušni): Posledice gluhoste se kažejo tudi na motoričnem področju, otroci imajo v povprečju več težav na motoričnem področju kot sliščeči vrstniki. Pogostejši so predvsem problemi z ravnotežjem, ki je med najpomembnejšimi motoričnimi sposobnostmi. Motorični razvoj je lahko oviran zaradi pomena sluha pri kontroli in regulaciji gibanja. Zvok je pomemben za sinhronizacijo in ritmizacijo gibanja. Otroci so pogosto izključeni iz otroške igre, zato si ne pridobivajo ustreznih motoričnih izkušenj, so manj spretni, zmogljivi.

Didaktično-komunikacijska navodila za gibalno obravnavo otrok z motnjami sluha:

Gluhi in naglušni se največkrat pogovarjajo s kretalnomimiko. Komunikacijska pravila sliščega človeka (učitelja) z gluhim/naglušnim za boljše razumevanje in usmerjanje procesa vadbe: ko se prvič spoznate z gluhim/naglušnim učencem, preverite, če razume vaš govor, gluhemu/naglušnemu učencu ponudite asistenco drugega učenca, z gluhim/naglušnim govorite tako, da ste frontalno obrnjeni k njemu, ne korakajte in se ne premikajte ob pogovoru, govorite normalno glasno in se ne trudite s pretirano artikulacijo, ne zakrivajte ust s pričesko, roko, žvečenjem in podobnim, govorec naj bo primerno osvetljen, ne pa v mraku ali izpostavljen soncu, da se opazovalcu blešči, uporabljajte kratke stavke, uporabljajte skromen besednjak in ne tujk, ne preskakujte iz teme na temo, govori naj le ena oseba in ne več hkrati, uporabljajte pantomimo, demonstracijo, izrazno živahnost, če oseba ne razume, ponovite ali uporabite pisalo, vzemite si čas in se posvetite sogovorniku, na stene telovadnice pritrđite najpomembnejše znake, ki jih pri športni aktivnosti uporabljate; spodbudite tudi ostale učence, naj se jih naučijo skupaj z vami.

Vadba za izboljšanje ravnotežja: Vaje izvajamo na gibljivih površinah ali na premikajočem se orodju, stoje ali med gibanjem. Izvajamo ravnotežnostne skoke na prožnih podlagah. Vaje izberemo glede na funkcijo ravnotežnega sistema in vrsto ravnotežja (statično in dinamično ravnotežje). Upoštevati otrokove motorične sposobnosti, morebiten strah, ki lahko nastane pred izvedbo določenih vaj. Zelo pomembna je zgodnja gibalna obravnavo, ki jo pričnejo otroci v družinskem okolju, nadaljujejo pa v vrtcu in v šoli.

- Otroci z motnjami vida (slepi in slabovidni): Pogoji za uspešno delo je seznanitev s temeljnimi značilnostmi slepih in slabovidnih. Poznati in upoštevati osnove vodenja slepih, njihove potrebe in posebnosti. Učitelji športne vzgoje se velikokrat znajdejo v

zahtevnem položaju. Učitelj mora biti dober govorec. Pri vsaki nalogi, ki naj bi jo učenec izvajal, ga najprej pokličemo po imenu in mu jasno opišemo situacijo. Izven znanega okolja (npr. športni dan), mora učenca nekdo spremljati in mu pomagati. To je lahko učitelj, sošolec, spremljevalec. Slepih in slabovidnih učencev ne smemo izključiti iz športna in drugih športnih dejavnosti. Otroke, ki so vključeni v redne osnovne šole, ne opravičujemo športa, temveč jim prilagodimo program. Zdravniška opravičila veljajo le za tiste okvare vida, kjer bi s športno dejavnostjo tvegali poslabšanje ali izgubo vida. Slepri in slabovidni učenci potrebujejo gibanje, saj presedijo več časa kot vrstniki. Učenci z nekaterimi okvarami vida določenih aktivnosti ne smejo opravljati, saj lahko udarci z glavo, hitri in sunkoviti gibi ter povečan fizični napor povzročijo poslabšanje. Okolje vadbe prilagodimo: robove igrišč lahko označimo z izboklinami ali kontrastno barvo, orodja morajo biti na točno določenem mestu, da se ve, kje so, opozorimo na možne nevarnosti pri vadbi, uporabimo športne pripomočke, ki so ozvočeni ter živih kontrastnih barv (zveneča žoga), pri pouku izvedemo kakšen šport slepih, območje vadbe primerno zaščitimo, učencu prostor opišemo, se z njim skupaj sprehodimo in ga opozorimo na določene nevarnosti. Športi, s katerimi se slepi najlažje ukvarjajo: namizni tenis za slepe (showdown), golbal, vožnja s tandemi, vrtno kegljanje, plavanje, fitness, atletika, pohodništvo

- Gibalno ovirani otroci: Gibalna oviranost ni razlog za oprostitev od sodelovanja pri športni vzgoji. Za gibalno oviranega učenca je potrebno izdelati individualiziran program. Šport prilagoditi skladno z napotki zdravnika. Šport lahko predstavlja pomembno sredstvo kineziterapije in rehabilitacije.

Učenci s posebnimi potrebami in izvajanje športa

Primeri iz prakse: Na šoli je trenutno 27 učencev s posebnimi potrebami, za katere je komisija za usmerjanje izdala odločbe o usmerjanju. Velika večina učencev je opredeljena kot učenci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, velik del teh učencev ima disleksijo (motnje branja in pisanja) in motnje pozornosti. Ti učenci nimajo posebnih prilagoditev pri športu, prav tako ne učenci z diskalkulijo (specifične motnje računanja), govorno-jezikovnimi motnjami, naglušni otroci (dva učenca).

Nekaj učencev, vsi od njih so opredeljeni kot dolgotrajno bolni in gibalno ovirani otroci, imajo prilagoditve tudi pri športu.

- Deklica A: usmerjena kot dolgotrajno bolan otrok, zmerno gibalno oviran otrok. Prilagoditve, vezane na izvajanje športa (zapisano v odločbi): prilagojeno izvajanje in ocenjevanje športa. Dejansko izvajanje: deklica je sedaj v 9. razredu, odkar je pri nas, to je od petega razreda, športa ni obiskovala in je bila za to pri tem predmetu neocenjena. Vzroki: starši na začetku vsakega šolskega leta prinesejo zdravniško opravičilo, podpiše ga njena šolska zdravnica. Dejstvo je, da deklica ni zmerno gibalno ovirana, ampak težje, izvajanje športa brez dodatnega športnega učitelja bi bilo težko, poleg tega deklica težje zadržuje blato in vodo, s čimer ima pri povečani intenzivnosti gibanja še več težav.
- Deček B: usmerjen kot težko gibalno oviran otrok. Prilagoditve, vezane na izvajanje športa (zapisano v odločbi): izvajanje športa po navodilih osebnega zdravnika. Dejansko izvajanje: osebni zdravnik je izdal zdravniško opravičilo. Deček ima napredujočo mišično distrofijo, je na invalidskem vozičku, potrebuje stalno fizioterapijo, ki jo občasno v času športa izvaja dečkov spremljevalec; spremljevalec z dečkom ob sobotah hodi na plavanje. Vzroki: tak način se nam zdi za dečka najbolj primeren, vztrajanje pri tem, da deček na vsak način sodeluje pri športu ni smiselno.

- Deček C: usmerjen kot dolgotrajno bolan otrok, lažje gibalno oviran otrok (spinalnamišična distrofija). Prilagoditve, vezane na izvajanje športa (zapisano v odločbi): ocenjevanja športne vzgoje naj bo opravičen, vendar komisija predlaga, da je pri urah prisoten in sodeluje po svojih zmožnostih (po priporočilih staršev in navodilih fizioterapevta; sodeluje naj le pri aktivnostih, ki ga ne obremenjujejo). Dejansko izvajanje: deček sodeluje pri športu, če učiteljica potrebuje dodatno pomoč, se obrne na specialno pedagoginjo; dečku na teden pripadajo tri ure dodatne strokovne pomoči tedensko, te ure se koristijo za to, da gre deček lahko na športni dan (zanj je predvidena ena odrasla oseba) in da se lahko udeleži tabora (spet je ena učiteljica samo zanj). Vzroki: glede na to, da učiteljica veliko večino časa športa lahko izpelje sama (2. razred), potrebuje pa pomoč na športnih dnevih in taborih, se nam tak način zdi najbolj primeren. Po naših izkušnjah sodeč učiteljice razrednega pouka precej lažje samostojno izvedejo ure športa z gibalno oviranim učencem kot učitelji/ce športa. Učiteljica tega dečka je povedala, da dečka večino časa ne obravnava kot gibalno oviranega, saj se fant loteva skoraj vseh gibalnih nalog (razen prevala in preskokov), največ pomoči potrebuje pri hoji v telovadnico in nazaj (zaradi stopnic).
- Deček Č: usmerjen kot težko gibalno oviran otrok. Prilagoditve, vezane na izvajanje športna (zapisano v odločbi): 2 ure dodatne strokovne pomoči na teden, ki jo izvaja individualno izven oddelka učitelj pri športu (točno tako je zapisano v odločbi, ne vem, kako je lahko hkrati pri športu in še individualno izven oddelka); Prilagojeno izvajanje in ocenjevanje športa. Dejansko izvajanje: deček v času športa dela domače naloge in utrjuje snov s spremljevalko (ima stalno spremljevalko, saj je na invalidskem vozičku), športa je opravičen; dve uri tedensko s športnim pedagogom dela individualno, delata predvsem na kondiciji in vzdržljivosti (vožnja s triciklom, vaje za mišično moč rok). Vzroki: starša sta zelo storilnostno naravnana, veliko jima pomeni, da je deček uspešen (ima odlične ocene), zato zahtevata, da se ure športa namenijo učenju.
- Deklica D (prvi letnik srednje šole): usmerjena kot dolgotrajno bolan otrok, težje gibalno oviran otrok. Prilagoditve, vezane na izvajanje športa (zapisano v odločbi): prilagojeno izvajanje in ocenjevanje športa (prva odločba), nato popravljeno na upravičeno odsotnost od pouka športa (upravičeno in ne opravičeno). Dejansko izvajanje: na začetku je deklica s spremljevalko obiskovala ure športa, pri urah je uživala, veliko sta igrali namizni tenis in hodili na sprehode (deklico je zadela možganska kap, prizadeto ima levo polovico telesa, na žalost pa je ta polovica njena dominantna). Ob prvih glavobolih smo s strani pediatrične klinike dobili navodila, da deklica ne sme prisostvovati pri urah športa, saj naj bi jo te preveč obremenjevale. Kasneje smo dobili dodatke k odločbi, v katerem je pisalo, da je deklica opravičena od pouka športa; na zadnjem sestanku na Pediatrični kliniki v Ljubljani je zdravnica potrdila, da je bila to, da deklica ni obiskovala športa, velika napaka. Vzroki: deklica je preživela eno izmed redkih oblik kapi, ki je pri nas, pa tudi v svetu, zelo slabo raziskana. Prav zaradi nepoznavanja vzrokov, ki so privedli do možganskih krvavitev, in poteka bolezni, smo bili vsi zelo previdni. Deklico smo na splošno daleč premalo obremenjevali, saj smo se bali njenih stalnih glavobolov, za katere kljub pogosti hospitalizaciji niso našli vzroka. Učitelji, ki smo bili z deklico vsak dan, smo bili mnenja, do so glavoboli psihosomatskega izvora, pojavili so se, kadar se je od deklice nekaj pričakovalo. Zaradi zniževanja kriterijev pri vseh predmetih deklica ni razvila svojih potencialov, zato se je vpisala na srednjo šolo daleč pod njenimi zmožnostmi.

Dva primera prilagojenega izvajanja športne vzgoje, v katerih prilagoditve niso opredeljene v odločbi, ampak se je za njih odločila strokovna komisija in so zapisane v individualiziranem programu:

- Deček E: usmerjen kot otrok s primanjkljaji na posameznem področju učenja, učenec z dispraksijo (razvojna motnja koordinacije). Prilagoditve: Med drugimi 2 uri dodatne strokovne pomoči tedensko, pomoč nudi specialna pedagoginja. Dodatna prilagoditev, zapisana v individualiziranem programu: specialna pedagoginja dve uri tedensko spremlja otroka pri športu; poleg pomoči (fizične in čustvene) z otrokom izvaja cirkuške igre (doživljajska pedagogika) in ga tudi na tak način poskuša motivirati za gibanje. Zakaj pri športni vzgoji? Otrok je na splošno učno uspešen, prav zato so se starši strinjali, da se ti dve uri izvajata pri športu, pri kateri ima največ težav. Verjetno se v primeru manjše učne uspešnosti starši kot soustvarjalci individualiziranega programa s tem, da gresta 2 uri za šport ne bi strinjali.
- Deček F: usmerjen kot dolgotrajno bolan otrok (gre za visoko funkcionalni avtizem oziroma Aspergerjev sindrom). Znaki (izbrani so le tisti, zaradi katerih ima učenec lahko težave pri športu): težave s socialno komunikacijo; težave s socialno interakcijo; senzorna občutljivost. Pri nobenem drugem predmetu se od učencev ne zahteva toliko socializacijskih spretnosti, kot ravno pri športu. Učenci med seboj ves čas sodelujejo, komunicirajo, se dotikajo, se držijo pravil in postavljajo nova pravila. Vse to je za učence z Aspergerjevimsindromom lahko zelo naporno. Naš učenec na zanj stresno situacijo odreagira zelo burno –vpije, grozi, fizično napade, pri čemer ne izbira sredstev. Reakcijski čas je tako kratek, da po navadi kot »orožje« izbere prvi predmet, ki mu pride pod roke, pri športni vzgoji je to žoga, palica, lopar ipd. Zaradi dečkove nepredvidljivosti smo zanj skrbno izbrali učitelja, njegov razred poučuje učitelj, ki je z njim že od četrtega razreda (sedaj je v 7. razredu), poleg tega smo učitelju omogočili dodatno izobraževanje o Aspergerjevimsindromu. Učitelj stalno sodeluje z dečkovo specialno pedagoginjo. Nekaj prilagoditev oziroma stvari, na katere je potrebno paziti: navodila naj bodo kratka in jasna (deček mora vedeti, kaj se od njega pričakuje); skrbno izbrane skupine za igro (z njim naj bo vsaj eden izmed sošolcev, ki ima z dečkom dober odnos, pazi na to, kaj dela »razredni provokator«); če pride do izbruha, dečka izloči iz igre in mu določi miren prostor, pokliče specialno pedagoginjo; druge prilagoditve, izbrane glede na situacijo.

Mnenje učiteljice, ki je dve leti poučevala deklico s cerebralno paralizo:

»Deklica je po navodilih komisije za usmerjanje sodelovala pri športu, ni pa bila ocenjena. Na timskem sestanku z zdravnico in starši so mi rekli, naj poskušam deklico vključiti v čim več aktivnosti, ki jih izvajajo sošolci, poleg tega naj bi ji pripravila vaje za krepitev mišic rok. Enkrat je prišla na šolo fizioterapevtka, ki je dekličini spremljevalki pokazala nekaj vaj, ki naj bi jih delala z deklico. Ker se je deklica temu upirala (to je delala tudi doma, zato so starši s fizioterapijo prekinili), je spremljevalka prenehala vztrajati na izvajanju vaj. Nekaj časa sem se zelo trudila, da bi deklico vključila med sošolce tudi pri športni vzgoji, a sem kmalu ugotovila, da je to zelo težko izvesti. Deklica je bila na invalidskem vozičku, tudi gibanje rok je bilo zelo omejeno (imela je električni invalidski voziček). Kmalu mi je zmanjkalo idej, kako vse bi jo lahko vključila v pouk športa, zdelo se mi je, da za to nisem usposobljena. Sama sem športnica, gibanje je zame zelo pomembno in vem, da bi bilo tudi zanjo, a resnično nisem vedela, kaj naj delam. S spremljevalko sta delali vaje za krepitev mišic rok, ki sem jima jih pokazala jaz. Na končnem timskem sestanku mi je fizioterapevtka rekla, da so bile vaje napačne, da ji je zaradi teh vaj »zategovalo mišice«.

Po pravici povedano se mi zdi bolje, da bi tak otrok ostal v razredu in s spremljevalko delal individualno. Z načrtovanjem aktivnosti zanjo smo imeli veliko dela (vedno je bilo potrebno poiskati alternativo zanjo, tudi za športni dan), velikega učinka pa ni bilo. Deklica je sedaj v četrtem razredu in je tako zelo nazadovala, da je v plenicah.«